

KØBENHAVN. DRIFTERNES BY. MØRKSINDETS METROPOL.

"For 35 år siden sagde min hustru lærer i arabisk sprog, Saïd Kouch, til hende: "Alle behagelighederne ved Tanger er borte."

Det var sandt dengang, men det giver ingen mening nu. De fortryllelser byen end har haft, er for længst blevet glemt af alle."

- Paul Bowles, 16. oktober, 1987, Tangier Journal 1987-1989.

Undertiden om sommeren sent om aftenen går jeg ud for at lede efter København. Med den nedadgående sol i øjnene ned ad Fredericiagade, op ad Gothersgade, ud ad Nørrebrogade hvor aftenbyen træder frem fra de rødglødende sporvognsskinner og om på den anden side af højbanestationen hvor mørket begynder, og videre endnu, op ad Frederikssundssvej til Bellahøj, Brønshøj, Husum, dér hvor det altid er nat. Men jeg opgiver og vender om, det er et byspøgelse jeg leder efter, og jeg regner ikke med at finde mit København igen, kun i drømme, erindringer eller okkulte klubhæfter hvis medlemslisteadresser fra korridor gangværelser, flipperkollektiver og kældelejligheder bringer mit gamle København tilbage. Resten af året bliver jeg hjemme.

Mit København er tabt på den anden side af havnen, dengang byen var et arbejdsfællesskab og ikke som nu, et fritidsfællesskab. At begræde krydsningen af denne grænse, er både absurd og omsonst, da denne udvikling fletter sig ind i en kompleks samfundsforandring, der har bragt os alle utallige goder. Der er desværre ikke en mikadopind ved navn B & W eller Tuborg Bryggeri eller endeløse forfaldne baggårde i Vesterbro, som man kan hive ud af dyngen mens resten bliver liggende: Teknologisk udvikling, økonomiens

globalisering og velfærdsstatens generelle forbedring af hele samfundsspektret, fra koldtvandslejlighedernes ophør til den massive sanering af broernes baggårdsmiljøer til sværindustriens udflytning ikke alene fra storbyerne men næsten fra vesteuropa som hele til... ja, listen er endeløs. Alt er forandret, også København.

Men det betyder ikke, at alt er forandret til det bedre. Vi kender det fra vores egen arbejdsplads, det er faktisk rart at have et arbejdsfælleskab med andre mennesker, men det er også rart at vide at man efter endt arbejde IKKE også skal spise middag med kollegerne, se en film med, sove med dem og høre dem snakke om personlige værdier eller andre åndssvage emner.

Og det er derfor at den omgængelige tone fra byen som arbejdsfælleskab meget hurtigt bliver til en skinger, aggressiv tone når vi lige pludselig, halvanden million indbyggere, også skal have et privatliv sammen. Og det er hvad vi er på vej imod i fritidsbyen, hvor intet bliver produceret, intet bliver forarbejdet, bragt, afhentet, solgt eller købt, hvor alt er blevet kultur og ikke arbejde.

Nu har vi et byfællesskab hvor vi skal være verdensmestre til at cykle, til at spare CO₂, til tolerance, til multikulturel interaktion, til OL, til filmfestivaler, madfestivaler, havnefestivaler, biennaler, verdenskongresser og så videre. Og hvis man midt i dette uhyggelige, overskudsagtige kulturliv beder nogen om at skruer ned for musikken, køre lidt langsommere, dæmpe nattelivet, lukke døren til baren, får man straks at vide: Stik piben ind, du har valgt at bo i byen, vær dig til det. Men jeg valgte byen fordi jeg arbejder her, fordi jeg producerer, ikke fordi jeg holder fri. Og dog er det på vej ud: Vi er i København fordi den skal tilbyde os fritidsunderholdning, ikke arbejde.

Så jeg savner den grå og hårde industri der var lagt ind i København, jeg savner Flådens militære tilstedeværelse, krigskib efter krigskib der selv på en sommerdag tonede Holmen i koldkrigsangst, jeg savner soja-stankens tilkendegivelse af søndenvind

fra Sojakagefabrikken på Islands Brygge og ølhumlelugtens klare udmelding om nordenvind fra Tuborg Bryggeri. Jeg savner utilgængelige områder i storbyen, om det er gasværksgrunde, Nørrebrogades autoophug-gesjæfter eller Øbro Kaserne. Jeg har aldrig brudt mig om søndage, hvor civilisterne kom frem med deres hår for at holde fri. Nu gør de ikke andet, dag efter dag.

Jeg foranlediges til at tro, at en by i sidste ende ikke er en døjt bedre end de idioter, der bor i den. I så fald ville der ikke være noget ved nogen som helst byer verden over, ingen forskelle mellem dem, og det er der jo. Byer er noget mere end deres befolkninger og de stater der omgiver dem. Byer er mere end planlægning af infrastruktur og produktion, ganske som gamle massive boligblokke sorte af trafik og depression er mere end de arkitekter der tegnede dem og de håndværkere der byggede dem. Hvad er dette noget?

Det er det stik modsatte af alle de vulgære byudviklingsprojekter der omgiver os i øjeblikket fra Metropolzonen til et sydeuropæisk strandmiljø ved Havnegade. Disse projekter køres som new age- terapiforløb hvor ethvert spor af gademørke, karréfortvivlelse og allé-paranoia jages bort af vores moderne bypræster, der til alle sorger har en mirakelkur: En café, et galleri, en sportsbane, en bådplads og masser af lejligheder med panorama-vinduer. Og det værste er at det måske kommer til at virke! Men den virkelige by er at finde på regnvejrsdage, hvor kun de gale er ude.

Vor tids kronisk positive byplanlægning undviger et essentielt element i byen: Fortiden. Den arbejder med fremtiden i et medium, hvor fortiden faktisk er mere til stede end både nutid og fremtid. Byer er ophobninger af levede liv. Byer er ophobninger af skuffede forventninger, forspildte mennesker, milliarder af frygtsomme blikke ud i endeløse søndage og afrakkede, regnsølede

lejekasernegårde. Som David Bowie så forelsket sagde om Berlin i 1977:

- Berlin is a town for sad disillusioned people to get drunk in. Således også København med dets knuste knogleværk af en havn, dets forstæder, dets trange, desperate city. For at være sin historie tro, skal vores by være kold, blæsende og en kende misligholdt.

Der er dog et København der stadig er som det skal være, og det er drifternes by. Hvis København var et arbejdsfælleskab, er der dog også et andet fælleskab i byen, og det er synden. Synden er essentielt for byens sjæl, som byens arbejdsliv er for dens krop. Da jeg var barn og min mor spillede på ABC- teatret og min far ville på jazzklub, blev jeg ofte hevet med, også om natten. Idet jeg som barn ikke måtte komme ind, sagde min far, jeg var en dværg, og så var det ok. Men alligevel var det ikke helt ok at sidde på barstolen og drikke citronvand og se på alle de svedige, råbende, udskejende mænd og negerorkestrene der spillede underlig, vild musik.

Aftenerne med mor var bedre, i teatergarderoberne, hvor lystspilskuespillerinderne klædte sig af og på mellem sengekantskomediescenerne. Nogle af dem havde dengang legendariske barme, i berømmelse og størrelse på niveau med Kira Eggert eller Hanne Lyngfeldt, og jeg skulle ofte hjælpe til med at stramme dem ind i gulsvedige korsetter. Andre af skuespillerinderne var flygtige kærester med teaterchefen, ja, det var vel deres adgang til scenen. Jeg kan huske deres kroppe men også deres gråd, når de havde fået tæsk, og de bramfri historie om ekces og vold der fulgte med i deres liv som holdte aktricer.

Senere på Det ny teater var jeg blevet stor nok til at sidde hos teaterteknikerne, hvor der var weekendsex under et kaffeplettet glasbord. I femte revyscene var de alle oppe og køre AVISHUNDEN.

Der var jeg hurtig, samme billedsekvens, samme kontorsex-scene, samme desperate bladren mens jeg fulgte scene fem over højtalerne.

En aften var der en reportage i Ekstra-bladet om bondage-sex. De fleste af teknikerne var ikke med på det, men en af dem fortalte om hans erfaringer. Han kunne godt lide sex og overgreb og vold. Teknikerne tyssede på ham og gestikulerede til den lille dreng der sad og læste Edderkoppen og lod som ingenting, men han var ikke til at standse. Han kunne godt lide at tale om det. Og forestillingen spillede ind i en hede bølgesommer.

Disse oplevelser skabte i mig en klar forventning om et voldsomt drifternes København hvor sex, vold, teater og særligt Vesterbro var noget jeg måtte ind i for at blive voksen. Så da jeg var atten stod jeg foran Hovedbanegården og så ned ad Istedgade i 1988. Dengang som nu var Istedgade en drifternes central, en gade hvor du bliver stillet om til andre personligheder og hvor tvangstanker forvandles til flygtig frihed. På de sortblændede førstesalsvinduer rundt om gadehjørnet mellem Abel Cathrinesgade og Istedgade stod med hvidt på sort hvad der var at vælge imellem inde i kinosalene i Private Corner: Faust. Skull. Canning. Animal. Bi-Sex. Som genreforslag til nattens yderste teater.

For en sikkerheds skyld havde jeg lavet en anden identitet der hed Jonas. Jeg kan ikke huske om jeg var kroppen, og han var navnet, eller om det var omvendt. Det hele blev til en roman, heldigvis. Men jeg forfulgte drifternes København fra 1988 til 1994, fra Amigo Bar hvor trækkerdrengen Uffe sagde han havde elsket med David Bowie i 1978 til Blue Movie hvor jeg første gang så den virkelige Jonas, fra Tunesia Bar med garderobe og dansegulv til Postillonnen hvor tandløse grønlandere døde nat efter nat, fra Floss hvor Steen Jørgensen herskede som en anden Mabuse bag sølv-lukkede solbriller til Hawaii Bio hvor tiden går langsomt, ja, næsten i stå. Drifternes København er et 24 hrs. projekt, og det er her heldigvis stadig. Værn om det. Jeg frygter, vi også må give køb på bodegaerne, pornoklubberne, gyserbiograferne,

banegårdstrappe-apotekerne parallelt med at vi planlægger en fremtid uden mørke eller burleske.

Foreløbig er min konklusion: Industrien og arbejdet er borte, stadig står lystens og selvødelæggelsens kulørte og tarvelige kulisser tilbage. Drifternes København er på den måde det sidste egentlige spor af det smukke og fortvivlede i vores by, natteudtrykket for et liv- og dødsfællesskab vi har mistet til fordel for det sejrende samfunds ucharmerende folkedragt af festivaler, endeløse søndagsparader og afmægtige mennesker.

Det kæmpende samfund var et samfund med retning. Parallelt hermed opstod København. Hvad vi ser disse år er afviklingen af denne historie og denne by. Kun om natten vender fortællingen tilbage.

- Jokum Rohde